

EN ΒΟΥΤΛΗ
ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ 1
παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάρι
εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως δια-
βεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες
5 ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων
καταστήναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' 2
ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακελ-
μενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων,
μεταμελήσει αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν
10 χρόνον ἡγήσεσθαι. ἀξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον 3
ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι
καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν,
μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι (καὶ) περὶ τὰ
ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ]
15 τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμά-
ζειν, τούτους δὲ ἡγέισθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀπο-
δείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα,
οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς 4
20 ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ
οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων (ἐπεδημοῦμεν) οὔτε μεθιστα- [146]
μένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς

1 συνήδειν L 7 ἢ κακῶς del. Reiske 10 μὲν] μὴ C
11 ἀποδείξω Herwerden 12 μετέχων C 13 πῶ om. C καὶ
add. Reiske 14 παρὰ om. C 17 οὐδ' Turr. : οὐτ' L 21 ἐπε-
δημοῦμεν add. Kayser (post πολιτείας Markland) μεθισταμένη τῇ
πολιτεία(ι) L : corr. Aldus

5 εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκείνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μάλ- 5
6 λον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, 10 ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας,
7 ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβα- 15 λόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾶδιον τοῦτο γινῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾶδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπε- 20
8 νεχθῆναι. ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἱππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινὸν τι πεπονηκώς, ἀλλ' ἠξιῶν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὀρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν 25 στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγείσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

4 alt. τοῖς suspectum Marklandio 9 ἐπιγεγραμμένοι L: corr. Markland
12 ἀναπράξεται Harpocr. s. v. κατάστασις: ἀναπράττητε C: ἀναπράττηται X
14 καταβαλόντα Bake: παραλαβόντα L et Harpocr., ut vid.
15 ὅτι Kayser: διότι L 16 ἀποδείξαιεν L
17 αὐτῶν C 21 ἦν L 24 pr. καὶ om. C
26 ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με Taylor: ὥστ' εἰ μηδὲν διαβάλλομαι L

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω 9
λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι
περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖ-
5 σθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου
λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι
μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογία ὡς ἂν δύνωμαι διὰ
βραχυτάτων.

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλει- 10
10 φθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς
πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπιδοὺς τριάκοντα μνᾶς
ἐκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκείνου
πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρώων, καὶ πρὸς τοὺς
ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ
15 πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως 11
διώκηκα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον
εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους
ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς
διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους
20 ὄντας, καὶ πλείστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ
ψευδομένους. καίτοι δήλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν,
οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δ', ὦ βουλή, 12
οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν
οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους
25 ὄρατε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς
τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς
πολεμίους σκέψασθε οἶον ἐμαντὸν παρέχω τῇ πόλει. πρῶ- 13
τον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς]
Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὁρθοβούλου
30 κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν

1 μαρτυρία X (refinxit X^r): μάρτυρες C

ταύτης L

4 μόνων C X^s: μόνον X¹

Sauppe

18 περὶ del. Fuhr coll. Theopomp. apud Ath. vi 261 a,

xii 527 a, 532 d

21 ἐπεθύμουν Markland

2 αὐτῆς Frohberger:

16 διώκησα L: corr.

28 τοὺς del. Pertz

ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους
 [147] ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλείψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδεια· 5 ἐμαντῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίοις πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, 10 ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις. καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί 15 μοι ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδόντων ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἐτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος 20 μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων ἐναποθανόντων, ὕστερος ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στειριῶς τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν
 16 ὠνειδικότος. καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς 25 πολεμίους μὴ δύνασθαι παριέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι τάξεις αἰτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἀπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγω πρότερον σεσσωμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἵέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν 30

1 δεῖν del. Auger: δεινὸν Scheibe

3 ἔφην C: ἔτι X: εἶπον Dobree

παρασκευάσαντι L

Markland

τοῖς L

8 μάρτυρες C

ὕστερος Contius: ὕστερον L

πα//σιν X

26 προσιέναι L: corr. Herbst

2 ἡγούμενους del. Kayser

6 παρασκευάσαντα marg. Ald.:

22 ἐνθανόντων L: corr.

23 Στειριέως L: τοῦ]

δ' om. C

ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν. ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως 17 ἀξιούσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ 5 μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποιοῦν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων. καὶ ταῦτ' ἐποιοῦν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, δια ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἀπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καὶ 10 μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς 18 ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν 5 15 τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἀπαν- 20 τες ὑμεῖς ὠφελείσθε. ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, 19 οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ καγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι. 25 *Ἦδη δὲ τινων ἡσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθο- 20 μένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαντοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαντῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων 30 ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαννται τὰ τῆς πόλεως πράττου-

8 κατασταίην Weidner 17 κομᾶ Hamaker: τολμᾶ L 22 ἀπερ-
χόμενοι L: corr. Dobree: περιερχόμενοι Emperius 30 τὰ Dobree:
τῶν L

21 τές, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρη λέγειν) τοὺς
 τοιούτους μόνους (τινὸς) ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν
 ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη
 πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς
 τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, 5
 ἀλλ' ὑμεῖς.

1 τοὺς τοιούτους Francken: τούτους L

2 τινὸς add. Dobree